

Radíkov | Detail mlýnu

Identifikační údaje

Adresa	Radíkov 1 753 01
Okres	Přerov
Katalogové číslo	Č 8
Katastrální území	Radíkov u Hranic
GPS	49° 35' 47.7" 17° 40' 24.3"
Mapová značka	Větrné čerpadlo / Objekt s kompletní technologií
Poloha vůči obci	150 m SZ od OÚ
Číslo kulturní památky	v řízení od roku 2008
Přístupnost	Nepřístupný
Rok stavby	1932 (přivezen z: Nové Horky u Příboru)
Rok zániku	

Stručný popis

Jedná se o plně funkční čerpadlo s větrnou turbínou, které se skládá z větrného oběžného kola o 30 lopatkách (výrobek firmy KUNZ Hranice) umístěné na stožáru příhradové konstrukce a pohánějící vodní pístové čerpadlo napájející soukromý vodovod. Větrné čerpadlo je jediným nepřetržitě fungujícím vodním čerpadlem na větrný pohon v ČR. Je dodnes funkční a plní od roku 1932 funkci jediného čerpadla vody do vodovodu přilehlého stavení a hospodářství.

V roce 2008 byl podán první návrh na prohlášení čerpadla ze kulturní památku členy sekce Větrné mlýny. V roce 2009 byl pracovníky NPÚ Olomouc tento návrh rozšířen o související technologické zařízení a znovu podán. Dosud k prohlášení nedošlo.

Historie

Historie obecně

Věc: Návrh na prohlášení věci za kulturní památku - větrné čerpadlo u čp. 1 v Radíkově u Hranic, okr. Přerov

podáno v roce 2008 Janem Doubkem a Radimem Urbánkem

1. místo: **Radíkov u Hranic**

2. okres: Přerov

3. číslo popisné (nebo orientační): ---

4. ulice: ---

5. katastrální území: Radíkov u Hranic

6. číslo parcely: 20

7. druh věci - název - označení: čerpadlo s větrnou turbínou

8. popis:

Základní popis: Jedná se o plně funkční čerpadlo s větrnou turbínou, které se skládá z větrného oběžného kola o 30 lopatkách (výrobek firmy KUNZ Hranice) umístěné na stožáru příhradové konstrukce a pohánějící vodní pístové čerpadlo napájající soukromý vodovod.

Kruhový pohyb osy oběžného kola je výstřednou vačkou v náboji převeden na posuvný pohyb svislého táhla, které vede středem příhradového stožáru až pod zem. Na jeho konci ve sklípku je umístěno již zmíněné pístové čerpadlo.

Čerpadlo čerpá vodu ze studny, která se nachází na druhé straně silnice ve vzdálenosti cca 50 m. Studna je položena o 5 m níže a má hloubku 6 m.

Čerpadlo nasátou vodu vytlačuje do výše 6 m do rezervoáru o půdorysu 2 x 4 m a hloubce 1,5 (tzn. o objemu 12 m³). Rezervoár je umístěn v zahradě ve vzdálenosti cca 35 m od čerpadla. V případě nedostatku větru je možno přes převody pohánět čerpadlo ručně.

Rozměry: Na stožáru z příhradové konstrukce o výšce 12 m je uloženo oběžné kolo s 30 plechovými lopatkami o průměru 3,5 m a taktéž plechovým kormidlem, které zajišťuje automatické natáčení oběžného kola s lopatkami proti větru.

Materiál: Ocelová konstrukce příhradového stožáru, kovové části převodů, čerpadlo s mosazným válcem. Stručná historie: Datum výroby větrné turbíny a stožáru není známo. V roce 1932 je z Nové Horky u Příboru na současné místo přivezl Karel Dreiseitl (otec současného majitele). Původní litinové čerpadlo bylo v roce 1955 nahrazeno novějším s mosazným válcem. Ovšem dochovalo se i staré čerpadlo, které je zakonzervováno a uloženo u nynějšího majitele.

Větrné čerpadlo je jediným nepřetržitě fungujícím vodním čerpadlem na větrný pohon v ČR. Je dodnes funkční a plní od roku 1932 funkci jediného čerpadla vody do vodovodu přílehlého stavení a hospodářství.

9. situace: stožár větrné turbíny a pod ním uložené čerpadlo se nachází 25 m SV od domu čp. 1 v Radíkově. Studna je 50 m J od domu a rezervoár na vodu 20 m S od domu - viz výřez z katastrální mapy s vyznačením polohy navrženého objektu

9.a. souřadnice GPS: Loc: N 49°35'48.219", E 17°40'24.615"

10. fotodokumentace: 6 ks barevných fotografií

11. současný stav věci: Větrné čerpadlo je udržované v dobrém stavu, plně funkční a v trvalém provozu. O dobré údržbě svědčí mj. skutečnost, že majitel i přes pokročilý věk (78 let) každý druhý týden promazává ložiska větrné turbíny.

12. způsob jejího užívání: Zásobování stavení čp. 1 v Radíkově pitnou vodou ze soukromé studny.

13. vlastník: manželé Karel Dreiseitl a Božena Dreiseitlová, Radíkov 1, Radíkov 753 01

14. odůvodnění podání návrhu:

Předmětné čerpadlo s větrnou turbínou je mimořádné hned z několika důvodů: Dokládá téměř zapomenutou kapitolu vývoje techniky v českých zemích - používání větrných turbín k pohonu strojů (kromě čerpadel na vodu a mlecích složení, třeba také malých domácích pil, šindelek nebo hospodářských strojů), které lidem usnadňovaly práci.

Dnes jej tato zařízení svého druhu jediné ČR, které je dosud v trvalém provozu, a to (nejpozději) již od roku 1932.

Podstatná je i skutečnost, že předmětný objekt je dosud využíván, a to zcela přirozeným způsobem.

Za zmínku stojí také skutečnost, že je jediné dochované ze 4 větrných čerpadel na vodu, která Karel Dreiseitl v Radíkově postavil.

• Dreiseitl Karel

Příjmení mlynářů působících na mlýně

Architektura

Stav nemovitosti	Dochován bez nežádoucích přestaveb
Typ	Větrné čerpadlo
Dominantní stavební konstrukce	Kovová
Historické prvky	Exteriér

- Natáčení (mlýna, střechy, turbíny)

Parametry

Informace zpracované a platné k 14.02.2017. Technologie

Technologické vybavení

Popis technologického vybavení

Základní popis: Jedná se o plně funkční čerpadlo s větrnou turbínou, které se skládá z větrného oběžného kola o 30 lopatkách a průměru 3,5 m (výrobek firmy KUNZ Hranice) umístěné na stožáru příhradové konstrukce a pohánějící vodní pístové čerpadlo napájející soukromý vodovod. Kruhový pohyb osy oběžného kola je výstřednou vačkou v náboji převeden na posuvný pohyb svislého táhla, které vede středem příhradového stožáru až pod zem. Na jeho konci ve sklípku je umístěno již zmíněné pístové čerpadlo. Čerpadlo čerpá vodu ze studny, která se nachází na druhé straně silnice ve vzdálenosti cca 50 m. Studna je položena o 5 m níže a má hloubku 6 m. Čerpadlo nasátou vodu vytlačuje do výše 6 m do rezervoáru o půdorysu 2 x 4 m a hloubce 1,5 (tzn. o objemu 12 m³). Rezervoár je umístěn v zahradě ve vzdálenosti cca 35 m od čerpadla. V případě nedostatku větru je možno přes převody pohánět čerpadlo ručně.

Rozměry: Na stožáru z příhradové konstrukce o výšce 12 m je uloženo oběžné kolo s 30 plechovými lopatkami o průměru 3,5 m a taktéž plechovým kormidlem, které zajišťuje automatické natáčení oběžného kola s lopatkami proti větru. Materiál: Ocelová konstrukce příhradového stožáru, kovové části převodů, čerpadlo s mosazným válcem. Stručná historie: Datum výroby větrné turbíny a stožáru není známo. V roce 1932 je z Nové Horky u Příboru na současné místo přivezl Karel Dreiseitl (otec současného majitele). Původní litinové čerpadlo bylo v roce 1955 nahrazeno novějším s mosazným válcem. Ovšem dochovalo se i staré čerpadlo, které je zakonzervováno a uloženo u nynějšího majitele.

Větrné čerpadlo je jediným nepřetržitě fungujícím vodním čerpadlem na větrný pohon v ČR. Je dodnes funkční a plní od roku 1932 funkci jediného čerpadla vody do vodovodu přílehlého stavení a hospodářství.

Technologické vybavení

Stopy po neexistující mlýnské technologii

Doplňkový provoz

Doplňkový provoz - popis

Historické prvky

- natáčení perutí (Jak se natáčí:)
- pístové čerpadlo
- převody
- příhradový stožár
- svislá hřídel (Kovová)
- transmise s řemenicemi (převody ozubením)
- větrná turbína (turbína typ Eclipse – Kunz)

Parametry

Literatura a pramenyZajímavostiOstatníFotogalerieZákladní obrázky

Současné fotografie - objekt v krajině

Současné fotografie -

technologické vybavení

Současné fotografie - exteriér - detaily stavebních prvků

